

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Non constat maiorem esse numerum Angelorum, quam corporum. cap. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

Zachar. 3. septem oculis, quos propheta vidit in lapide, hoc est, Christo, qui 4. cap. eiusdem prophetae dicuntur discurrere in vniuersam terram: tametsi Hieronymus & Rupert in eum locum Beda, Haymo, Ambrosius, Anselmus & Aretas in primum illud cap. Apocal. intelligant 7. dona Spiritus sancti. Nam & Ioan. Apocal. 5. sic videtur interpretatus similem visionem septem oculorum agni, *Qui sunt* (inquit) *septem Spiritus Dei, missi in omnem terram.* Quamuis ergo septem sint solum principes praefecti vniuersae terrae: plures tamen sunt non solum ex alijs Hierarchijs, & ordinibus: sed etiam ex infimo ordine Angelorum. Reliquum est, ut videamus, an multitudo Angelorum superet numerum rerum corporearum.

CAPUT II.

Non constet, maiorem esse numerum Angelorum, quam corporum.

4. Sanctus Thom. in hoc articulo constanter affirmat, Angelorum multitudinem maiorem esse numero rerum corporearum: cuius sententiam aliqui eius discipuli de numero indiuiduorum corporum intelligunt ita, ut Angeli numero excedant aënes maris, & minutissima quaeque corpora. Caietan. vero in hunc art. & Ferrariensis 2. contragentes cap. 2. interpretantur S. Th. de numero specierum corporearum, non indiuiduorum: sic enim & ipse S. Doctor se explicasse videtur in eo capite, & quest. 6. de potentia art. 6. & in hac 1. p. q. 112. artic. 4. nam data opera semper dixit, maiorem esse multitudinem Angelorum, quam naturarum corporearum, nempe per naturas intelligentes species rerum, non indiuidua. Ego tamen non video aliquid certum in hac re aut ratione, aut auctoritate definiti posse. Non ratione quia cum numerus Angelorum ex sola Dei voluntate fuerit productus, nulla ratione, nisi ex reuelatione de eo constare nobis poterit. Quare Durand. in 2. 3. q. 4. nihil de hac re definire audeat, sed totus est in refutandis rationibus S. Thom. & aliorum, qui probant, maiorem esse Angelorum multitudinem numero aliarum rerum: quae facili negotio dissolui possunt. Neque auctoritate aliquid certum probare possumus: nam si aliqua esset, maxime ducit ut ex verbis subiectis licebit colligere: nam postquam dixit, Dan. 7. positum fuisse numerum illum millenarium, *Millia millium ministrabant ei, & decies centena millia assistebant ei*, ut ostenderet Scriptura Angelos à nobis non posse numerari, adiungit, *Multi enim sunt Beati caelestium metrum exercitus, qui infirmum, & contractum numerorum corporearum, quibus utimur, modum superant, & transeunt, atque cunctis definitur à sola eorum summa caelestis intelligentia, quae eis feliciter conceditur à diuina sapientium essentia.* Quibus verbis non significat, esse maiorem multitudinem Angelorum numero corporum, sed eam numerari à nobis non posse quavis numeri multiplicatione, qua in rebus corporeis numerandis uti consuevimus, ut centenario, millenario numero, &c. hoc enim significat, cum dicit, *infirmum & contractum numerorum corporearum quibus utimur, modum.* Id est, breuem & paruum numerum, quo ad numerandas res utimur, non ergo de rebus numeratis, sed de numero ipso loquitur. Concedit tamen, ipsismet Angelis bene notam esse suam multitudinem, pro lumine sibi à Deo con-

cesso. Sic explicant posteriora verba citata Albertus, & Linconiensis in eum locum: quamuis Hieronymus de S. Victore ibid. ea refert ad Dei notitiam, cui ait esse notam multitudinem Angelorum: cuius tamen expofitio verbis citatis non quadrat.

CAPUT III.

Plures esse Angelos, quam homines.

Si numerum Angelorum multitudinem hominum comparemus adhuc res ita obscura manet, ut neque ratione, nec Scriptura, aut Patrum auctoritate certum de ea coniecturam facere possimus. Nam primum plures esse Angelos, quam homines, eo probari videntur, quo singula ciuitates, regna, aut saltem homines singulos habere Angelos in sui custodiam delegatos, ut infra disputat. 245. ostendimus; non est autem vero simile, eundem Angelum successiue diuersorum hominum curam habere: sunt ergo plures Angeli, quam homines: praefertim cum custodes Angelos, vtridem dicemus, ex infimo ordine inferiorum Hierarchiarum desumantur.

Refert etiam Dionysius, Carthusianus in illud cap. 14. reopag. de caelesti hierarchia, B. Brigittae fuisse celebratum à Deo: ita esse plures Angelos, quam homines, ut vnicuique hominum decem possint in custodiam designari: mitto Angelos malos, quoru- iusdem naturae sunt cum bonis.

Verum plures esse homines, colligi videtur illo Apocal. 12. vbi dicitur Draco traxisse locum tertiam partem stellarum, hoc est, Angelos, qui ipsam imitari diaboli effecti sunt: hic autem rursus ea hominibus reparanda sunt, teste Aug. 22. de ciuit. c. 12. medio, & in Enchir. 128. 61. & 62. Beatus illud et Eph. 1. Proposuit restituere omniam Christi, Anselmus lib. 1. Cur Deus homo. c. 18. quamuis adiciat, futurimz periculo oppositum posse defecit: ergo maior est hominum, quam Angelorum multitudo. Nihilominus cum quaestione hanc proposuisset Athen. in lib. 9. de Anisochium q. 2. iudeum reliquit: solum refert, quosdam asseruisse, Angelorum numerum maiorem esse, quam hominum: imo nonaginta nouem partibus excedere, quia dicebant parabola illa ouium, quas reliquit pascit in deserto, Luc. 15. significari multitudinem Angelorum: erant autem 99. vna autem illa ouis, qui pascit quatuordecim, denotari homines: refert etiam, alios dixisse eundem esse numerum utroque iuxta illud Deuter. 32. *Constituit terminos populum iuxta numerum Angelorum Dei, sicut legant 70.*

Quare & ego censeo in hac re nihil certi haberi posse: minoris tamen momenti iudicio, quoque posteriori loco allata sunt. Dico ergo, etiam certum sit, sedes Angelorum supplendas esse ex hominibus: incertum tamen esse, an tot homines, eas sint asciscendi, quod Angeli ceciderunt. Quare Isidorus lib. 1. de summo bono c. 12. n. 13. cum docet, Angelorum numerum ex ruina malorum diminutum, supplendum esse ex hominibus: addidit, *hunc Soli Deo esse notum.* Tum etiam non constat, an fuerit tertia pars Angelorum, qui ceciderunt: nam illa tertia pars stellarum, quas de suo loco draco detraxit cauda sua, non significat Angelos, qui cum Lucifero ceciderunt: sed tertiam partem hominum, qui in Ecclesia Dei lucunt, sicut stellae: sic interpretantur locum illum Apocalypsi. 11. Richardus lib. 4. in apocalypsi. cap. 1. gloss. 1. & Nicolaus in eum locum. Beda autem explicat